Cumhuriyet 5 Ocak 1989

Türban için Anayasa Mahkemesi'ne başvuru

Evren: Meclisin çıkardığı yasa laikliğe aykırı

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**, yükseköğretim kurumlarında türban ve başörtüsünü serbest bırakan 3511 sayılı yasanın ilgili maddesinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu.

Yükseköğretim öğrencilerine "af" da getiren yasanın türbanla ilgili maddesi nedeniyle Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından veto edilerek TBMM'ye geri gönderilen yasa çok az bir değişiklikle benimsenerek yeniden Köşk'e gönderilmiş ve onaylanmıştı. Cumhurbaşkanı Evren'in yasayı, öğrenci affının gecikmemesi amacıyla onayladığı, ancak "türban" konusunda Anayasa Mahkemesi'ne başvuracağı bildirilmişti.

Cumhurbaşkanı Evren, 27 Aralık 1988 günü yürürlüğe giren ve 2547 sayılı YÖK yasasının 44. maddesini değiştirerek yeni bazı maddeler eklenmesini öngören yasayı hukukçularına inceletmişti. Yasanın **"öğrencilere af"** getiren birinci maddesinin dışında, ikinci maddede yer alan **"Yükseköğretim kurumlarında dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarında çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak zorunludur. Dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir"** hükmünün **"Anayasanın 2, 10, 24 ve 174. maddelerine aykırı olduğu"** görüşü ağırlık kazanınca Evren de, bu maddenin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuru hakkını dün kullandı.

İlgili yasa veto edilmeden önce TBMM'de türbanın çağdaş kıyafet sayılması hükmü ANAP ve DYP'lilerin öncregisiyle yasaya eklenmişti. Evren'in yasayı bu hüküm nedeniyle veto etmesi üzerine YÖK derhal ilgili yönetmelikle bir değişiklik yaparak türbana izin vermişti. Bu arada Başbakan **Turgut Özal** da partisinin Meclis grubunda yaptığı konuşmada, yasanın Cumhurbaşkanı tarafından ikinci kez veto edilmesi halinde yasayı aynen Köşk'e göndereceklerini söylemişti.

Cumhurbaşkanlığı Basın Danışmanı **Ali Baransel, "Cumhurbaşkanı Evren'in söz konusu yasada Atatürk ilke ve inkılaplarına, özellikle çağdaş düşünce ve laiklik ilkesine aykırılıklar saptadığını"** bildirdi. Konuyu yalnızca türbana bağlı bir yaklaşım olarak değerlendirmemek gerektiğini vurgulayan Baransel şunları söyledi:

"Sayın Cumhurbaşkanımız yasada ayrıca anayasanın eşitlik ilkesine ters düşen hükümler bulunduğu sonucuna varmışlardır. Yasayla sınırsız kılık ve kıyafet serbestisi getirilmesini sakıncalı gören Sayın Cumhurbaşkanımız öngörülen böyle bir düzenlemenin kişilerin kendi görüş ve düşüncelerini simgeleyen kıyafetlerle üniversitelerde serbestçe dolaşmalarına yol açacağını tespit etmişlerdir. Sayın Cumhurbaşkanımız bu durumda eğitim kuruluşlarında çepheleşme ve kamplaşmalara gidilebileceği endişesini duymuşlardır."

TBMM'ye ağır suçlama

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, yükseköğretim kurumlarında türban ve başörtüsüne izin veren yasa hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuruda, TBMM'yi ağır bir dille suçladı.

Evren, Mecliste yapılan yasal değişikliğin cumhuriyetin temel taşı olan laiklik ilkesinin yerinden oynatılmasını ve gençlerin laiklik ilkesinden saparak teokratik fikirlere yöneltilmesini sağlayacağını dile getirdi. Cumhurbaşkanı bu yasal değişiklikleri, Türkiye Cumhuriyeti ile bağdaştırmaya olanak bulunmadığına dikkat çekti.

Cumhurbaşkanı, iptal gerekçesinde dini inanç yönünden yükseköğretim kurumlarında öğretim yapan bayan öğrencilere eşitlik ve genellik ilkeleri aşılarak laikliğe aykırı biçimde imtiyaz tanındığını vurgulayarak şu görüşlere yer verdi:

"Çağdaş giyim, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılaplarının vazgeçilmez bir öğesini oluşturmaktadır. Devlet kuruluşlarında dini inanış ve düşünce sebebiyle belli kişilere örtü veya türban örtme hakkının tanınması, anayasada belirlenen din ve vicdan hürriyeti sınırlarını aşan ve laiklik ilkesi ile tamamen çatışan bir durum arz etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nde sadece belli bir dini inançta bulunan kesimin yıllardır oluşturmak istediği Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı yaşam biçimi benimsedikleri, kılık ve kıyafetle simgelenmekte ve böylece toplumda ayrı bir yeri ve kamplaşmayı ortaya koymaktadır.

Çağdaş kıyafet ve görünüm, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı ilk yıllarda belirlenmiş olup, bugüne değin resmi daireler yönünden başörtüsü ve türban, çağdaş giyim olarak kabul edilmemiş ve değer görmemiştir. Bugün için bu görüş ve düşünceden ödün verilmesini gerektiren hiçbir haklı neden ve kamu yararı bulunmamaktadır."

• • •

İZÜ – İSMAİL KARA TÜRKİYE'DE DİNİ HAYAT ARŞİVİ